

Bouwregelgeving en klimaatadaptatie

Nationaal Congres Klimaatadaptatie

Knelpunten klimaatadaptief bouwen

Achtergrond Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie:

Verkenning of aanvullende (bouw)regelgeving nodig is om een klimaatbestendige inrichting te bevorderen.

Doelstellingen:

- Analyse van de ervaren belemmeringen om klimaatbestendig te bouwen en formuleren van oplossingsrichtingen

Opbouw:

1. Welke mogelijkheden kent het huidig en toekomstig recht?
2. Welke knelpunten worden ervaren?
3. Welke oplossingsrichtingen zijn denkbaar?

Juridische instrumenten – huidig stelsel

Welke mogelijkheden kent het huidig en toekomstig recht?

Juridische instrumenten – huidig stelsel

locatiekeuze

bestemmen

inrichten

beheren

Wet ruimtelijke ordening: bestemmingsplan

- **Gericht op een goede ruimtelijke ordening**
 - Toelatingsplanologie > geen actieve verplichtingen
 - Regels over ruimtelijk relevante aspecten
- **Bouw- en gebruiksregels**
 - Toetsgrond voor omgevingsvergunning bouwen
 - Voorschriften over bijvoorbeeld:
 - minimaal vloerpeil (bouwregel)
 - maximaal oppervlak bouwwerken (bouwregel)
 - waterberging (voorwaardelijke verplichting)

Wet ruimtelijke ordening: bestemmingsplan

- **Omgevingsvergunning voor aanlegactiviteiten**
 - Bijvoorbeeld vergunningplicht voor aanbrengen terreinverharding
 - Bestemmingsplan bevat het toetsingskader
- **Watertoets**
 - Bij voorbereiding bestemmingsplan waterbeheerder betrekken
 - Toelichting bevat waterparagraaf
 - Vertaling in regels?
- **Doorwerking van provinciaal beleid en rijksbeleid**
 - Rijksinstructieregels in Barro
 - Provinciale instructieregels in PRV

Woningwet en Bouwbesluit 2012

- **Bouwbesluit is toetsgrond voor omgevingsvergunning bouwen**
- **Eisen aan wering van vocht van buiten**
 - Wering van regenwater en grondwater (niet overstroming)
- **Eisen aan afvoer hemelwater**
 - Afvoerleidingen conform NEN3215
 - Aansluitvoorschrift op de erfgrans

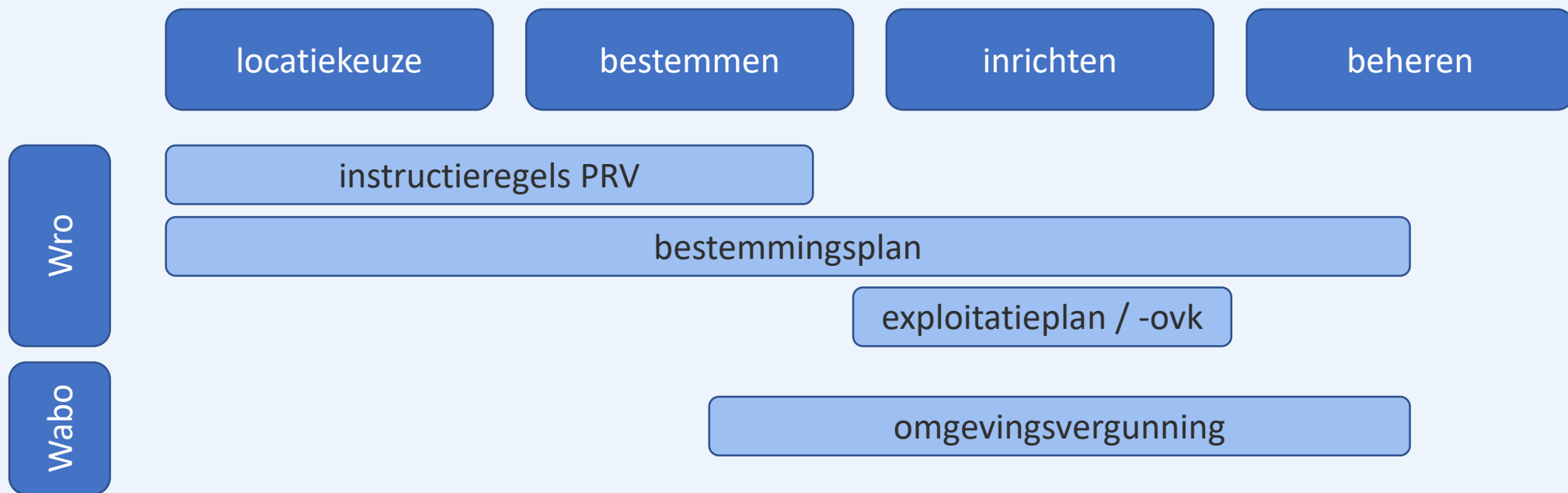
Wet ruimtelijke ordening: bestemmingsplan

- **Beperkingen**
 - Bouw- en gebruiksregels gelden niet bij vergunningvrij bouwen
 - Verplicht standaard overgangsrecht:
 - bestaande bouwwerken mogen gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd
 - bestaande bouwwerken mogen worden herbouwd na calamiteit
 - bestaand strijdig gebruik mag worden voortgezet

Wet ruimtelijke ordening: grondexploitatie

- **Exploitatieplan**
 - Kan regels bevatten over:
 - werken en werkzaamheden voor bouwrijp maken
 - aanleg nutsvoorzieningen
 - inrichting openbare ruimte
 - Niet verplicht als een exploitatieovereenkomst is gesloten
- **Exploitatieovereenkomst**
 - Kan dezelfde eisen bevatten als een exploitatieplan

Juridische instrumenten – huidig stelsel

Wet milieubeheer en Waterwet

- **Lozingsregels hemelwater**

- Algemene rijksregels staan lozen van afstromend hemelwater toe

Doelgroep	AMvB
huishoudens	Besluit lozing afvalwater huishoudens
inrichtingen	Activiteitenbesluit milieubeheer
overige	Besluit lozen buiten inrichtingen

- Mits wordt voldaan aan de zorgplicht

- **Maatwerkvoorschrift**

- Ter invulling van de zorgplicht
- Bergingseis bij lozing hemelwater op riolering of bodem

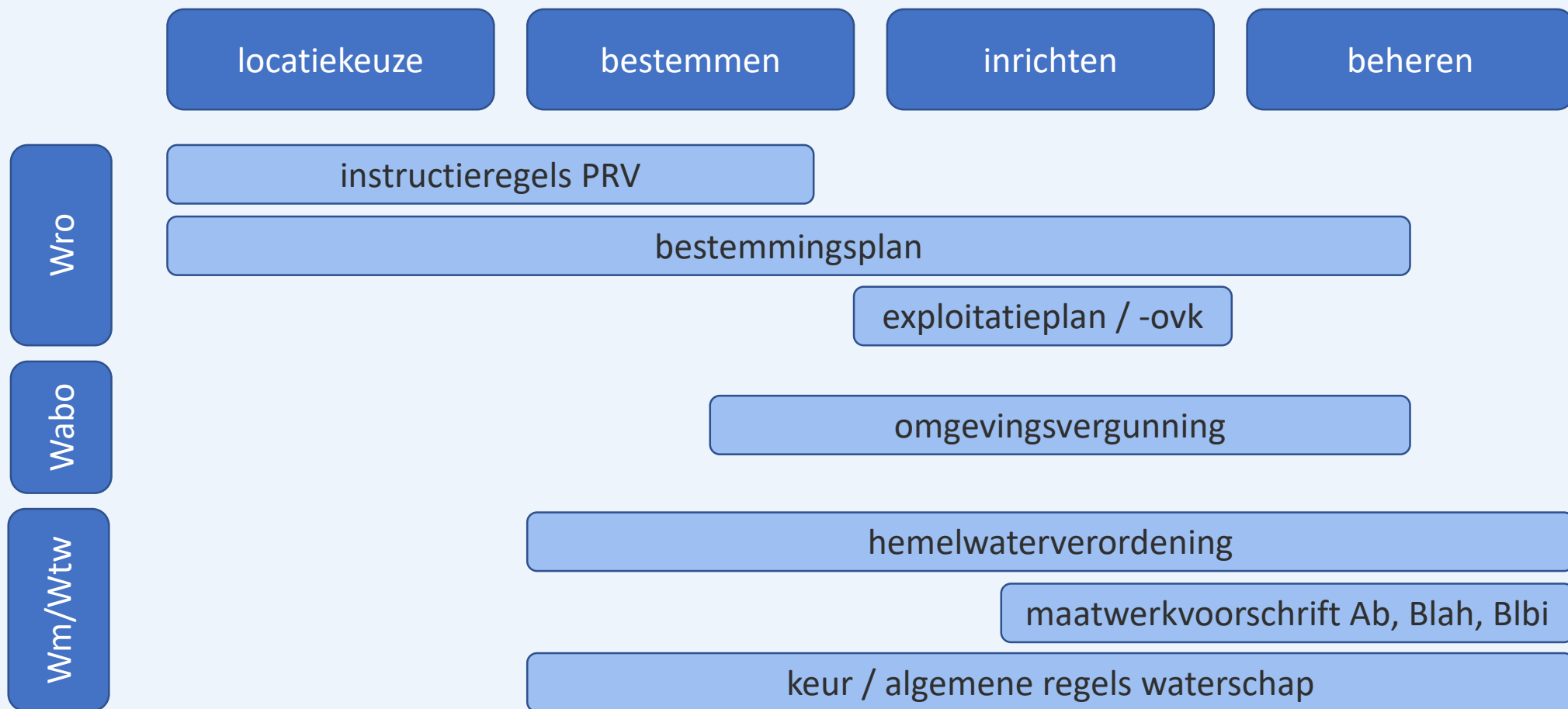
Wet milieubeheer en Waterwet

- **Keur en algemene regels waterschap**
 - Bevat regels over aanbrengen verharding / kwantiteit lozingen
 - Watervergunning wordt alleen verleend als kans op overstroming / wateroverlast aanvaardbaar is

Wet milieubeheer en Waterwet

- **Hemelwaterverordening**
 - Geldt naast algemene rijksregels
 - Modelverordening VNG over “afkoppelen”
 - Ook geschikt om waterberging af te dwingen
 - zowel bestaande bouw als nieuwbouw
 - voorkomt maatwerkvoorschriften op grote schaal

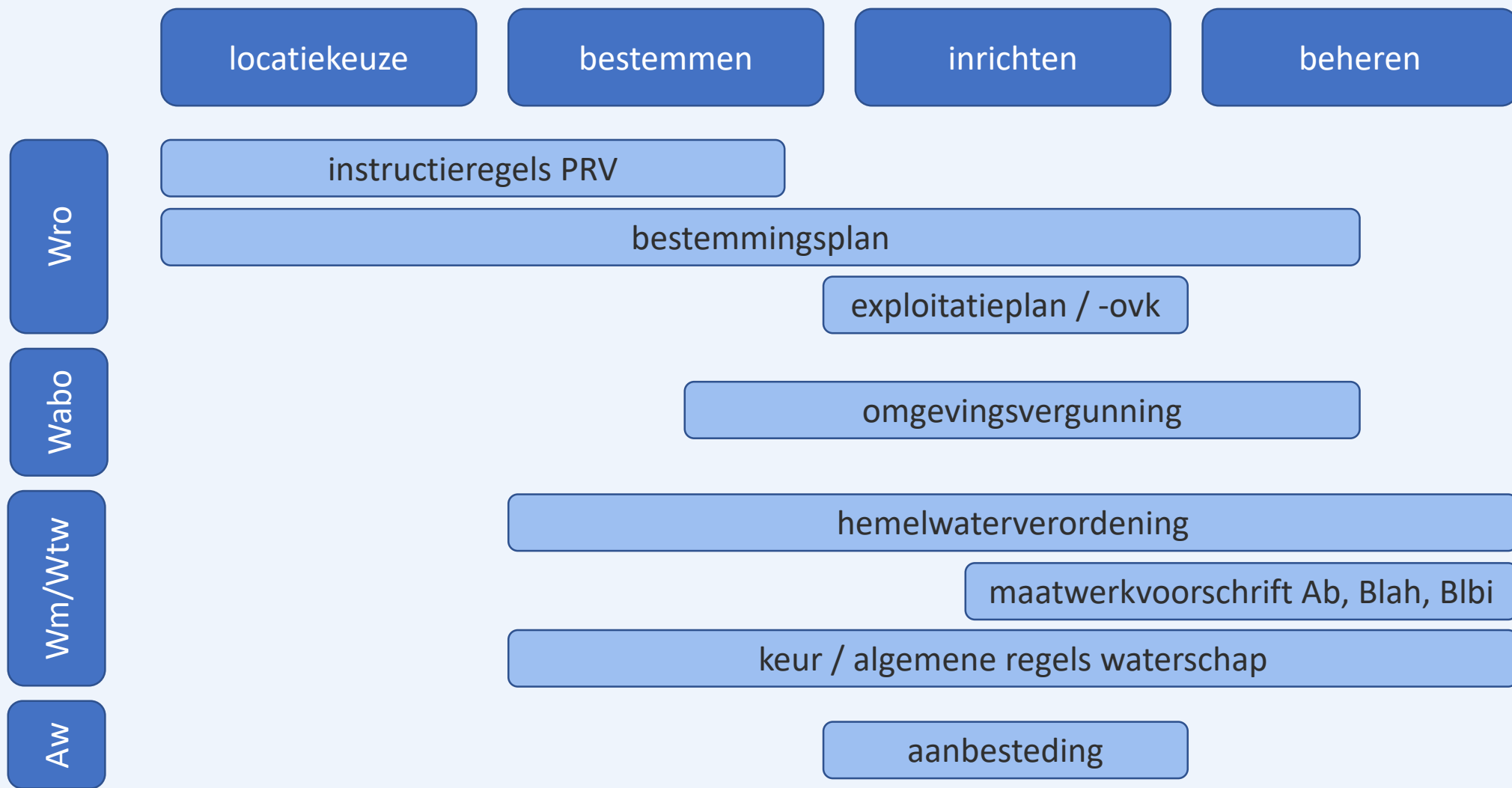
Juridische instrumenten – huidig stelsel

Aanbestedingswet 2012

- **Aanbesteden op basis van beste prijs-kwaliteitsverhouding**
- **Veel keuzevrijheid in aanvullende kwaliteitscriteria / prestatiewensen**
 - Duurzaamheid
 - Klimaatbestendigheid
- **Innovatie stimuleren**
 - Marktconsultatie
 - Prijsvraag
 - Concurrentiegerichte dialoog

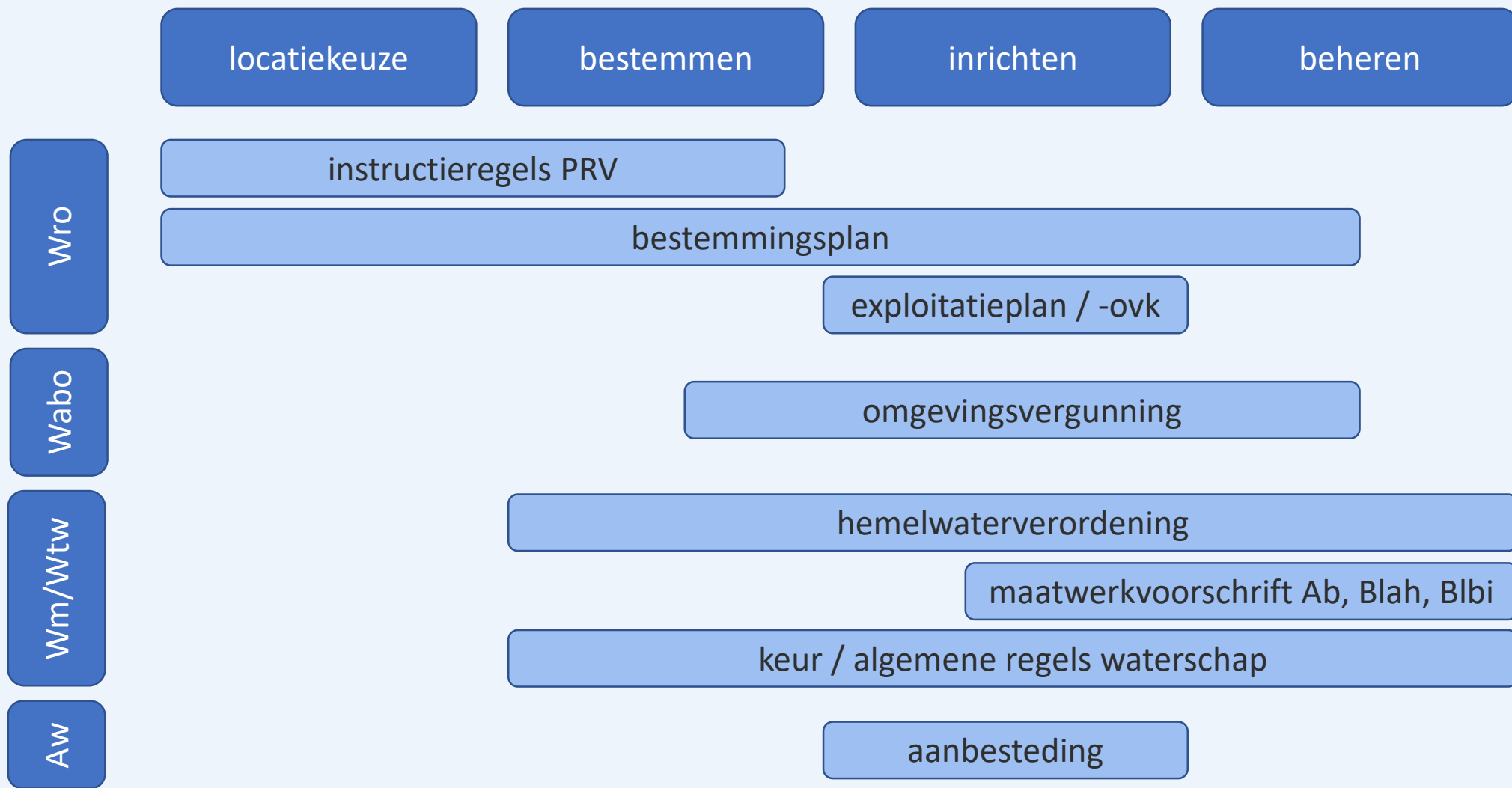
Juridische instrumenten – huidig stelsel

Wijzigingen in het nieuwe stelsel omgevingsrecht

- **Verbreding van het omgevingsplan**
 - Evenwichtige toedeling van functies aan locaties
 - Actieve verplichtingen
 - Geen standaard overgangsrecht
- **Decentralisatie van lozingsregels**
 - Rijksregels lozing hemelwater vervallen, gemeenten en waterschappen stellen zelf de regels
- **Decentralisatie bouwregels**
 - Aansluitvoorschrift riolering vervalt, gemeenten stellen zelf de regels

Juridische instrumenten – huidig stelsel

Juridische instrumenten – nieuw stelsel

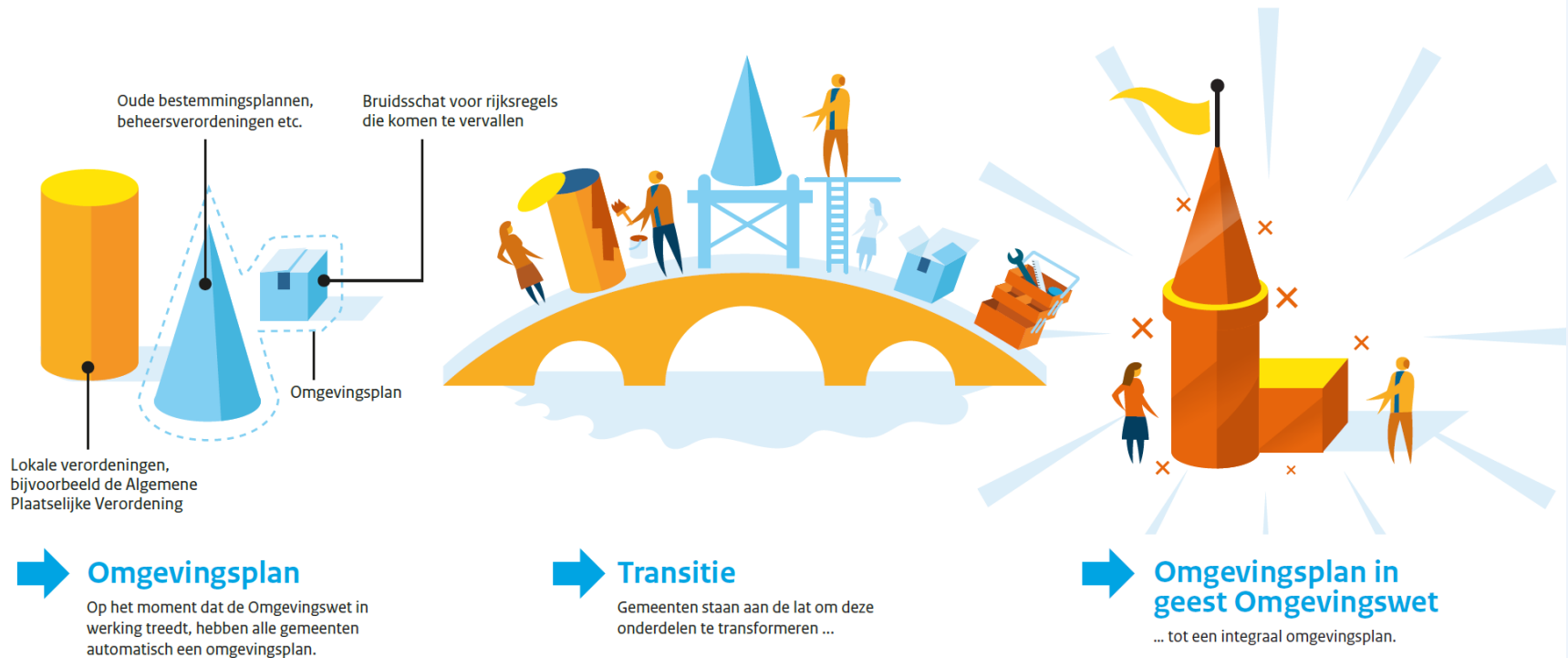
Aanpassing van het omgevingsplan

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

Van bestemmingsplan naar omgevingsplan

NB. Wachten op de wet hoeft niet, er kan al veel! Veel gemeenten zijn nu al aan de slag met (een voorloper van) hun omgevingsplan.

Welke knelpunten worden ervaren?

Welke knelpunten worden ervaren?

Beleidsmatige knelpunten:

- Gemeenten hebben al veel mogelijkheden en zetten deze slechts beperkt in (o.a. bouwregelgeving en aanbestedingsregels)
- Weinig aandacht voor klimaatadaptatie bij locatiekeuzes, bestemmen en inrichten (o.a. bouwrijpmaken en ontwerp)
- Watertoetsproces te beperkt (inhoud en procedure) en weinig sturend (doorwerking in regels bestemmingsplan)
- Bij aanbestedingen ontbreken specifieke voorschriften

Welke knelpunten worden ervaren?

Achterliggende oorzaken:

- Kennis over (on)mogelijkheden regelgeving is onvoldoende aanwezig
- Beperkt gevoel van urgentie bij beslissers
- Organisatorische factoren: cultuur & werkwijze, belangen en capaciteit

Welke knelpunten worden ervaren?

Juridische knelpunten:

- Vergunningvrije bouwwerken
- Aantal specifieke voorschriften zijn lastig handhaafbaar
- Eisen toegankelijkheid leiden tot gelijkvloers ontwerp en daarmee watterrisico's
- Beperkte eisen aan waterwerendheid (niet voor doorgangen) en geen eisen t.a.v hitte in Bouwbesluit
- Beperkte mogelijkheden corporaties (alleen investeren in wonen en eigen bezit)

Welke knelpunten worden ervaren?

Technische knelpunten:

- Onvoldoende eisen aan constructie daken in praktijkrichtlijnen
- Geen eisen aan klimaatbestendige inrichting (bv. meterkast, stopcontacten e.d.)
- Geen eisen aan hittebestendig bouwen (ventilatie, kleurstelling gevels, overstek)

Welke knelpunten worden ervaren?

Organisatorische knelpunten:

- Verschillende belangen binnen gemeentelijke organisatie
- Inbedding klimaatorganisatie (regiefunctie) in gemeentelijke organisatie nog niet altijd het geval
- Grote bouwopgave en beperkte ambtelijke capaciteit
- Toenemende voorschriften leiden tot druk bij VTH
- Cultuur van deregulering bij management en bestuur

Welke knelpunten worden ervaren?

Financiële knelpunten:

- Specifiek voorschriften kunnen leiden tot hogere kosten
(*met name als deze te laat worden ingebracht...*)
- Businesscase woningcorporaties lastig rond te krijgen
(leidt niet direct lagere kosten/woonlasten of meer (huur)opbrengst)

Welke oplossingsrichtingen zijn denkbaar?

Oplossingsrichtingen

Aanbevelingen:

- Informatie en kennisdelen
 - Klimatrisico's (stresstesten)
 - Mogelijkheden decentrale regelgeving en voorbeelden (*factsheets*)
- Bestuursakkoord klimaatbestendig bouwen (*nationaal en/of regionaal*)
- Normalisatie (praktijkrichtlijnen)
- Instructieregel(s) provincie (*bij provinciaal belang*)
- Instructieregel(s) Rijk (*bij nationaal belang*)

Oplossingsrichtingen

Handreiking:

Factsheets met voorbeelden decentrale regelgeving, bijvoorbeeld:

- Vloerpeil en verharding percelen
- Waterberging
- Afkoppelen
- Infiltreren
- Groene daken

NB: Uitwerking handreiking vindt plaats met gebruikersgroep gemeenten, waterschappen en provincies

Vragen:

- heb je iets nieuws gehoord?
- wat doe je al, wat nog niet?